

Tarkastuslautakunnan jäsenten ja varajäsenten vaali

Kunnanhallitus 28.05.2025 § 114
322/00.00.01/2025

Valmistelija

hallintopäällikkö Petra Kajanus, puh. 044 740 1104

Kuntalain 30 §, 121.1 § ja kunnan hallintosääntö § 7 / Lautakunnat

Kuntalain 30 §:n mukaan kunnassa on oltava valtuuston asettama tarkastuslautakunta. Lain 121.1 §:n valtuusto asettaa tarkastuslautakunnan hallinnon ja talouden tarkastuksen sekä arvioinnin järjestämistä varten. Tarkastuslautakunnan puheenjohtajan ja varapuheenjohtajan tulee olla valtuutettuja.

Hallintosäännön 7 §:n mukaan tarkastuslautakunnassa on viisi (5) jäsentä, joista puheenjohtajan ja varapuheenjohtajan tulee olla valtuutettuja. Jokaisella jäsenellä on henkilökohtainen varajäsen. Tarkastuslautakunnan jäsenten ja varajäsenten tulee olla joko valtuutettuja tai varavaltuutettuja.

Vaalikelpoisuus tarkastuslautakuntaan (kuntalain 75 §)

Vaalikelpoinen tarkastuslautakuntaan ei ole

- 1) kunnanhallituksen jäsen ja varajäsen;
- 2) pormestari ja apulaispormestari;
- 3) henkilö, joka on kunnanhallituksen jäsenen, kunnanjohtajan, pormestarin tai apulaispormestarin hallintolain esteellisyysperusteita koskevan 28 §:n 2 ja 3 momentissa tarkoitettu läheinen;
- 4) henkilö, joka on kunnan tai kunnan määräysvallassa olevan yhteisön tai säätiön palveluksessa taikka toimitusjohtajana tai sitä vastaavassa asemassa kunnan määräysvallassa olevassa yhteisössä tai säätiössä;
- 5) henkilö, joka ei ole vaalikelpoinen kunnanhallitukseen.

Kunnanhallituksen jäsenet, kunnan johto ja heidän läheisensä (75 §:n 1–3 kohdat)

- Kunnanhallituksen jäsenet ja varajäsenet eivät ole vaalikelpoisia tarkastuslautakuntaan. Tarkastuslautakunnan jäsen tai varajäsen voidaan valita kesken toimikauden kunnanhallituksen jäseneksi tai varajäseneksi. Seurauksena on, että hän tällöin menettää vaalikelpoisuutensa tarkastuslautakuntaan.
- Tarkastuslautakunta on ainoa toimielin, jossa vaalikelpoisuuteen vaikuttaa myös läheisen asema. Jos henkilön hallintolain 28 §:n 2 ja 3 momentissa tarkoitettu läheinen on kunnanhallituksen jäsen tai varajäsen, kunnanjohtaja, henkilö ei ole vaalikelpoinen tarkastuslautakuntaan. Jos edellä mainittu läheinen valitaan kunnanhallituksen jäseneksi tai varajäseneksi, henkilö menettää vaalikelpoisuuden tarkastuslautakuntaan.
- Perusteena vaalikelpoisuuden rajoituksille on muun muassa se, että kunnanhallitus vastaa kunnan hallinnosta ja taloudenhoidosta (38 ja 39 §). Kunnanjohtaja johtaa kunnanhallituksen alaisena kunnan hallintoa, taloudenhoitoa sekä muuta toimintaa (38 §). Kunnan tilinpäätöksen allekirjoittavat kunnanhallituksen jäsenet ja kunnanjohtaja (113 §). Kunnanhallitus on tarkastuslautakunnan arviointityön keskeisin kohde.

Kunnan tai kunnan määräysvallassa olevan yhteisön tai säätiön henkilöstö ja toimitusjohtaja (75 §:n 4 kohta)

- Kunnan ja kunnan määräysvallassa olevan yhteisön tai säätiön palveluksessa olevat henkilöt sekä toimitusjohtaja tai vastaavassa asemassa oleva eivät ole vaalikelpoisia tarkastuslautakuntaan. Kunnan tilintarkastus ulottuu konsernitilinpäätöksen kautta myös kunnan määräysvallassa oleviin yhteisöihin ja säätiöihin.
- Kunnan määräysvalta määräytyy kirjanpitolain (1336/1997) 6.1 §:n mukaisesti. Kuntakonserniin kuuluvat myös yhteisöt, joissa kunnan tytäryhteisö käyttää määräysvaltaa.

Oltava vaalikelpoisuus kunnanhallitukseen (75 §:n 5 kohta)

- Tarkastuslautakuntaan ei voida valita henkilöä, joka ei ole vaalikelpoinen kunnanhallitukseen. Säännös rajaa vaalikelpoisuutta tarkastuslautakuntaan 73 §:ssä säädetyllä tavalla. Sovellettavaksi tulee myös vaalikelpoisuutta valtuustoon koskeva 72 §, kun vaalikelpoisia kunnanhallitukseen eivät ole henkilöt, jotka eivät ole vaalikelpoisia valtuustoon.

Tasa-arvolain säännökset toimielimiä valittaessa

Toimielimiä valittaessa on otettava huomioon tasa-arvolain säännökset. Tasa-arvolain 4 a §:n mukaan kunnallisissa sekä kuntien välisen yhteistoiminnan toimielimissä tulee olla sekä naisia että miehiä kumpiakin vähintään 40 prosenttia, jollei erityisistä syistä muuta johdu.

Päätöksen vaikutusten ennakkoarviointi: Ennakkoarviointia ei ole tarpeen tehdä, koska kyseessä on henkilövalinta.

Päätösehdotus

Kunnanhallitus ehdottaa kunnanvaltuustolle, että valtuusto valitsee toimikauttaan vastaavaksi ajaksi viisi (5) varsinaista jäsentä ja kullekin henkilökohtaisen varajäsenen tarkastuslautakuntaan sekä määrää varsinaisista jäsenistä puheenjohtajan ja varapuheenjohtajan.

Päätös

Hyväksyttiin päätösehdotus.